

Aan het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
de weledelgeleerde heer dr. E. Bruins
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Amsterdam, 5 maart 2025

Geachte heer Bruins,

Door middel van deze brief wil het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap zijn grote en acute zorgen over de gevolgen voor historische onderzoekers van uw beslissing omtrent het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR) onder uw aandacht brengen.

Ons bereiken van verschillende noodkreten kanten van historici dat zij amper toegang meer hebben tot historische bronnen in het Nationaal Archief. Zij kunnen simpelweg nauwelijks meer terecht op de studiezaal in Den Haag door de overweldigende belangstelling voor de CABR-dossiers. Om een concreet voorbeeld te geven: wie vandaag een specifiek archiefstuk nodig heeft voor lopend onderzoek, kan dit stuk komende twee maanden uitsluitend inzien op 1, 10, 11 en 15 april.

De gevolgen hiervan zijn groot. Op kortere termijn betekent dit dat studenten, promovendi, postdocs en andere onderzoekers zeer grote vertragingen zullen oplopen in hun onderzoek en/of belangrijke archiefstukken buiten beschouwing moeten laten. Met name de eerste drie groepen onderzoekers bevinden zich allen in een uiterst kwetsbare fase van hun professionele carrière, waar beide factoren grote negatieve invloed kunnen hebben. Op langere termijn zijn de gevolgen ook groot. Zo kunt u denken aan gevolgen voor onderzoeksprojecten met een potentieel grote maatschappelijke impact of waar grote maatschappelijke vraag naar is, die nu geen resultaten kunnen leveren.

Daarom roepen wij u op om:

- Op meerdere plekken in het land het CABR-archief toegankelijk te maken te maken, met inachtneming van alle juridische vereisten zoals waarborging van de privacy van eventueel nog levende personen. Wij denken in het bijzonder aan het toestaan van online toegang bij de verschillende regionale collectiecentra. Hierdoor neemt de druk op de studiezaal in Den Haag af en komt er daar ruimte beschikbaar voor historische onderzoekers.
- Het Nationaal Archief op korte termijn dusdanig financieel te ondersteunen en te faciliteren dat er ruimte, middelen, mankracht komt, waardoor historici in Den Haag of eventueel bij andere archiefinstellingen in Nederland, terecht kunnen voor hun onderzoek, door bijvoorbeeld gedurende langere tijd archieven elders voor raadpleging te deponeren.

Wellicht dat u nog andere oplossingen ziet om dit knelpunt op te lossen. Zoals wij hebben betoogd is dit niet alleen in het belang van historische onderzoekers, maar dient dit ook een algemeen maatschappelijk belang.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. Jan Hein Furnée

Voorzitter Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap

- Een afschrift van deze brief is ook verstuurd aan mevrouw drs. A. Doek, directeur van het Nationaal Archief;
- Een afschrift van deze brief is ook verstuurd aan uw woordvoerders;
- Een afschrift van deze brief zal op de website van het KNHG worden gepubliceerd en verspreid worden via de communicatiekanalen van het KNHG.